

[Justitsministeren.]

jeg allerede har sagt: at der altså er visse lande, hvortil eksport gennem flere år har været udelukket.

Endelig vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Bækgaard, som jeg også takker for tilslutningen til lovforslaget, at vi, som det ærede medlem jo ved fra den samtale, vi har haft om det, i justitsministeriet er i færd med at udarbejde et cirkulære for at få fastsat ensartede retningslinjer for administrationen af den lovgivning, vi gennemførte sidste år.

O. Mathiasen: Den højtærede justitsminister har ganske ret i, at jeg overdrev, da jeg sagde, at jeg var tilhænger af enhver aktion. Det er jo rigtigt, at jeg absolut ikke er tilhænger af militær aktion.

I øvrigt vil jeg sige tak, fordi den højtærede justitsminister vil medvirke til, at vi i udvalget kan få svar på de spørgsmål, jeg har stillet. Det er jeg meget interesseret i. Der er ingen grund til, at oplysningerne skulle fremkomme her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Søgaard: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i skifteloven.

(Lovforslaget (nr. 12) findes i tillæg A. sp. 109, fremsættelsen i tidenden sp. 103).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Wingsøe: Det foreliggende lovforslag er, som det også fremgår af bemærkningerne, en sammenarbejdning af to i sidste folketingsår fremsatte forslag til ændringer af skiftelovens kapitel 5 og 6. Forslaget vedrørende skiftelovens kapitel 5 om dødsbo-

skifte blev genfremsat i begyndelsen af sidste folketingsår sammen med forslag til en ny arvelov, medens forslaget om skiftelovens kapitel 6 om skifte ved separation og skilsmisse, der hviler på en delbetænkning fra ægteskabsudvalget, først kunne fremsættes et stykke tid ind i folketingsåret.

Begge skiftelovsforslag blev, som naturligt var, behandlet i det folketingsudvalg, som også behandlede arvelovsforslaget. Skønt dette folketingsudvalg holdt møder så godt som hver uge hele folketingsåret igennem, var lovkomplekset så stort og krævede så indgående behandling af de mange problemer, at det kun viste sig muligt at færdigbehandle det største af lovforslagene, arvelovsforslaget, der blev ophøjet til lov den 31. maj 1963. Der var til gengæld enighed mellem partierne om, at skiftelovsforslagene skulle nå frem til behandling i indeværende folketingsår.

På grund af sammenhængen mellem arvelovsforslaget og skiftelovsforslagene blev ikrafttrædelsesbestemmelsen i arveloven imidlertid ændret, således at den nye arvelov først træder i kraft den 1. april 1964. Det skulle derfor være muligt at få færdigbehandlet nærværende lovforslag så betids, at loven kan træde i kraft samtidig med arveloven.

Da der i forbindelse med såvel den nye arvelov som lovforslaget om ændring i skifteloven opstår visse arveafgiftsspørgsmål, er det med tilfredshed, jeg har konstateret, at der også har fundet genfremsættelse sted af forslaget vedrørende ændringer i arveafgiftsloven.

Bestemmelserne i det foreliggende lovforslag svarer i alt væsentligt til indholdet af de i sidste folketingsår behandlede skiftelovsforslag. Jeg skal derfor tillade mig at henvise til de ret udførlige bemærkninger, jeg fremkom med ved lovforslagenes første behandling i forrige folketingsår, idet jeg går ud fra, at der vil blive lejlighed til i et udvalg at gennemdrøfte de spørgsmål, vi ikke blev færdige med i sidste folketingsår.

Jeg finder anledning til at takke den højtærede justitsminister, fordi han i det foreliggende lovforslag har imødekommet et under behandlingen sidste år fra flere sider fremsat ønske om forhøjelse af beløbsgrænsen i den foreslåede § 62 b, hvorefter den efterlevende ægtefælle altid har ret til

[Wingsøe.]

af boet at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med hans boslod og arvelov og hans særeje udgør indtil 12.000 kr. I det tidligere forslag var beløbsrammen 6.000 kr. Denne forhøjelse betyder ikke alene en yderligere styrkelse af den efterlevende ægtefælles stilling, men også en meget væsentlig arbejdsbesparelse for skifteretterne, idet et endnu større antal boer end hidtil vil kunne unddrages egentlig skiftebehandling.

Med disse bemærkninger skal jeg på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Peter Larsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Ib Thyregod, er forhindret i at være til stede, skal jeg, idet jeg henviser til de af ham tidligere fremsatte udtalelser, indskrænke mig til at anbefale lovforslaget til fortsat og velvillig udvalgsbehandling.

Erna Sørensen: Da også vor ordfører er forhindret i at være til stede — han er i FN — vil jeg gerne på hans og det konservative folkepartis vegne tilsige min medvirken til, at skifteloven på ny tages under behandling i et udvalg, hvor vi kan fortsætte det arbejde, vi så godt var i gang med sidste år. Jeg takker for, at man har indarbejdet ændringerne i kapitel 5 og 6 i ét lovforslag. Det gør det noget lettere at overse. Jeg kan tilsige en velvillig behandling, da det alt sammen drejer sig om forbedringer i og klargørelse af de nugældende regler.

Else-Merete Ross: Angående skiftelovens kapitel 6 skal jeg tillade mig at henvise til de bemærkninger, jeg gjorde ved første behandling, da forslaget om ændringer af dette kapitel var fremsat sidste folketingsår.

Så vidt jeg kan se, har de tidligere forslag ikke indeholdt en ændring af § 83, stk. 2. Umiddelbart forekommer ændringen mig rimelig, men da jeg ikke kan overskue konsekvenserne, vil jeg gerne forbeholde mig min stilling til efter udvalgsbehandlingen.

Jeg finder det hensigtsmæssigt, at de ændringer, som folketingsudvalget under sit

arbejde i sidste folketingsår var nået at blive enig om, nu er indarbejdet i det foreliggende lovforslag. Jeg håber, vi kan nå at blive færdige med behandlingen af lovforslaget i denne samling, og kan tilsige mit partis velvillige medvirken i udvalget.

Lis Mølbjerg: Problemerne i dette lovforslag er vel strengt taget af så teknisk art, at det snarere er en sag for kronjurister end for jomfruer i folketingets forstand. Hvor snørklet sagen er, fremgår måske af, at ved lovens ikrafttræden ophæves en række bestemmelser og paragraffer i Danske Lov af 1794, plakat af 19. august 1823, plakat af 13. april 1824, lov af 26. maj 1868, lov af 30. juni 1922 samt lov nr. 56 af 18. marts 1925. Det er en stor fordel, at alle disse bestemmelser nu samles på ét sted i denne lov.

Det mest bemærkelsesværdige er vel bestemmelsen i den foreslåede § 62 b om, at den efterlevende ægtefælle nu skal have lov til at udtage bohæve m. v. for indtil 12.000 kr.. Denne sum forekommer mig ikke at være urimelig. Derimod finder jeg det en smule urimeligt, at man i samme paragraf betegner den efterlevende ægtefælle som „han“. Der kunne jo også forekomme de tilfælde, hvor konen levede længst. Men det kan vi vel snakke os til rette om i udvalget.

Jeg skal på mit partis vegne tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Rimstad: Den genfremsættelse af to tidligere, ikke færdigbehandlede lovforslag, der her foreligger sammenarbejdet, fordrer ikke mange yderligere kommentarer fra vor side. Jeg skal henvise til mit indlæg under førstebehandlingen af begge lovforslag i sidste samling og skal yderligere understrege, at de af mig gjorde bemærkninger til forslagene dengang af den højtærede justitsminister blev lovet drøftet med udvalget. Jeg går ud fra, at dette tilsagn stadig står ved magt for det foreliggende lovforslags vedkommende.

Om dette har jeg i dag kun ganske enkelte bemærkninger at gøre. Det er ikke noget særdeles væsentligt, men drejer sig blot om en efter min mening lidt uheldig formulering af §§ 60 og 64.

I skiftelovens § 60 står der, at skiftet bør grundes på den længstlevendes egen

[Rimstad.]

opgørelse af „indgæld og udgæld“. Hvorfor skal vi her gentage disse antikverede udtryk, der jo aldrig har fået borgerret i vort sprog og derfor ikke længere er forståelige for danske, når man har så udmærkede ord som „tilgodehavende“ og „gæld“. Jeg vil henstille, at den højtærede justitsminister foretager en sproglig rettelse her.

På tilsvarende måde finder jeg, at den første sætning i den nu foreslåede § 64: „Når et ægteskab er opløst ved skilsmisse eller omstødelse . . .“, bør ændres således, at der tales om et ægteskab, der opløses ved skilsmisse eller er omstødt, eftersom udtrykket „er opløst ved omstødelse“ nok forekommer mig forståeligt, men ikke særlig velvalgt.

Vi kan i vort parti, således som vi tidligere har givet udtryk for det, støtte den højtærede justitsministers lovforslag, der bør nyde fremme.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker for den meget venlige modtagelse af lovforslaget. Jeg vil gerne understrege de bemærkninger, det ærede medlem hr. Wingsø gjorde, idet han pegede på, at ikrafttrædelsen af arveloven var udsat indtil 1. april 1964 i forhåbning om, at disse ændringer i skiftelovens kapitler 5 og 6 forinden da kunne være gennemført. Vi var, så vidt jeg ved, faktisk meget nær ved afslutningen af arbejdet med det ene af kapitlerne, og jeg vil meget bede om, at man i udvalget, så vidt det overhovedet er muligt, kunne nå til at afslutte arbejdet inden udgangen af dette kalenderår, fordi en ikrafttrædelse inden for dette lovgivningsområde alligevel kræver nogen forberedelse, som ikke lader sig gennemføre, før vi kender den endelige udformning af bestemmelserne.

Til det ærede medlem fru Lis Mølbjerg vil jeg gerne sige, at jeg er da enig med det ærede medlem i, at disse bestemmelser ikke er ganske direkte tilgængelige for folk, der ikke har en juridisk uddannelse. På den anden side er det overordentlig væsentligt, at folk, der ikke er belastede ved at være jurister, også får lejlighed til at vurdere betydningen af de enkelte bestemmelser.

Det ærede medlem gjorde det samme som alle ærede medlemmer, der første gang skal

være ordførere vedrørende et så udpræget juridisk forslag, nemlig vredt at spørge: hvorfor står der „han“, det kan jo også være „hun“? Uden at ville inklade mig på noget statistisk bevis tror jeg såmænd, at konen som regel er den længstlevende, men det er nu engang fastlagt i lovsprog, at man taler om „han“ også omfattende „hende“ og de mellemting, der kunne tænkes at opstå!

Endelig vil jeg lige sige til det ærede medlem fru Lis Mølbjerg, at det går såmænd endnu længere tilbage, end det ærede medlem tror, for Danske Lov er ikke af 1794, men af 1683, så det er på tide at gøre noget ved det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovrorsslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Wingsø: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af arv og gave.

Lovforslaget (nr. 6) findes i tillæg A. sp. 17, fremsættelsen i tidenden sp. 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Dette lovforslag var ligeledes til første behandling i forrige folketingssamling, men nåede ikke at blive færdigbehandlet. Det fik dog tilslutning fra alle partier her i salen.

Der er i forhold til lovforslaget fra i fjor kun foretaget en enkelt sproglig ændring. Det ærede medlem hr. Rimstad, som jo har lagt for dagen, at han har en særlig sans for lovsproget, har fået opfyldt sit ønske om at få udtrykket „ommeldte“ til at gå ud og erstattet af ordet „nævnte“.

Forslaget indeholder i øvrigt foruden en række radaktionelle ændringer og ajourføringer kun de ændringer, der var enighed